

SINTEZA OBIECȚIILOR, PROPUNERILOR ȘI RECOMANDĂRILOR

la proiectele:

- ✓ Analizei pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la un post fix din rețeaua publică de telefonie;
- ✓ Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI privind retragerea măsurilor de reglementare preventivă a pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la un post fix din rețeaua publică de telefonie

Nr.	Recomandări parvenite	Poziția ANRCETI	Argumentarea poziției ANRCETI
	”StarNet Soluții”S.R.L.		
1.	<p>Cu referință la proiectul de Analiză a pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la un post fix din rețeaua publică de telefonie (Iterația 6) expus consultărilor publice pe pagina web a ANRCETI, Vă aducem la cunoștință că compania “StarNet Soluții”S.R.L. a examinat documentele respective supuse consultărilor publice și prezintă comentariile și propunerile la aceste proiecte de documente.</p> <p>În cadrul examinării analizei pieței relevante ANRCETI a evaluat dacă se mai justifică menținerea unor măsuri de reglementare, pe baza aplicării ”testului celor trei criterii” corespunzătoare serviciilor de acces la puncte fixe în rețelele publice de telefonie. Astfel, Agenția a constatat că barierele existente la intrarea pe piața accesului la un post fix din rețeaua publică de telefonie sunt suficient de ridicate pentru a împiedica intrarea pe piață a noi furnizori de astfel de servicii. Referitor la dinamica pieței, dacă există premisele necesare pentru a considera că piața tinde către concurență efectivă în orizontul de timp al analizei, ANRCETI consideră că există</p>	Nu se acceptă	<p>În conformitate cu pct. 50 din Regulamentul privind identificarea și analiza piețelor relevante din domeniul comunicațiilor electronice și desemnarea furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice cu putere semnificativă pe aceste piețe, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 55/2008, <i>pentru identificarea piețelor relevante susceptibile reglementărilor preventive se vor aplica cumulativ cele trei criterii (prevăzute la pct. 44), astfel încât în cazul în care unul din cele trei criterii lipsește, piața respectivă nu va putea fi considerată drept o piață relevantă susceptibilă reglementărilor preventive.</i></p>

<p>suficientă presiune concurențială asupra pieței serviciilor de telefonie fixă și ajunge la concluzia că piața serviciilor de telefonie mobilă și aplicațiile OTT exercită presiuni concurențiale directe asupra serviciilor de telefonie fixă și urmează a fi retrase obligațiile speciale preventive impuse S.A.”Moldtelecom” urmare a determinării puterii sale semnificative pe piața accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la un post fix din rețeaua publică de telefonie (HCA nr. 12 din 25.05.2012) și, totodată, piața 1 urmează a fi eliminată din lista piețelor relevante de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, aprobate prin HCA 85 din 28.04.2009.</p> <p>Este important de remarcat, că conform datelor disponibile, pe piața dată nu s-a înregistrat intensificare a concurenței față de sfârșitul anului 2020, perioadă în care a fost realizată ultima analiză de piață (Iterația 5), precum și omiterea analizei gradului de concentrare a pieței calculat cu ajutorul Indicelui Hirfindahl Hirschmann (IHH). După cum a menționat Agenția în analizele anterioare, un IHH ce tinde spre 0 indică un nivel scăzut de concentrare a pieței, fapt care ar indica o concurență perfectă. Un IHH pentru piața de acces cu amănuntul la un post fix din Republica Moldova este de cca 0.8 – un nivel caracteristic unei piețe aproape de monopol absolut, iar un IHH mai mare de 0.7 poate fi considerat ca probă suplimentară în sprijinul PSP.</p> <p>Din cauza datelor prezentate în rapoartele evoluției piețelor de comunicații electronice și publicate de către ANRCETI, se constată că nu există diferențe/schimbări în ceea ce privește situația concurențială pe piața serviciilor de acces la puncte fixe față de situația existentă la momentul analizei de piață precedente, în sensul menținerii în mod constant a cotei de piață a S.A.”Moldtelecom”, ca urmare a presiunii concurențiale exercitate de ceilalți furnizori de pe piață. După cum se observă, evoluția cotelor de piață a Moldtelecom în funcție de numărul de utilizatori pentru perioada 2014 – 2021 este practic neschimbată, de</p>		<p>Ținând cont de aceasta, în Analiza Pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la un post fix din rețeaua publică de telefonie (Piața 1) concluziile ANRCETI arată că, în pofida existenței unor bariere la intrarea pe piața accesului la un post fix din rețeaua publică de telefonie, care sunt suficient de ridicate pentru a împiedica intrarea pe piață a noi furnizori de astfel de servicii, serviciile de telefonie mobilă și aplicațiile OTT exercită presiuni concurențiale directe suficient de mari asupra serviciilor de telefonie fixă. Prin urmare, testul celor trei criterii pe piața analizată este eșuat, astfel că ANRCETI a concluzionat că piața accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la un post fix din rețeaua publică de telefonie nu mai este susceptibilă reglementării ex-ante.</p> <p>După cum ANRCETI menționează în Analiza pieței supusă consultării publice, cota de piață ridicată a S.A.”Moldtelecom” pe piața de telefonie fixă este datorată păstrării grilei tarifare a S.A.”Moldtelecom” neorientate la costuri și capacității reduse a concurenței de a replica aceleași servicii cu asemenea model tarifar.</p> <p>De asemenea, ANRCETI a demonstrat că, chiar dacă S.A.”Moldtelecom” deține în continuare o cotă de piață ridicată pe piața de</p>
---	--	--

asemenea și numărul de furnizori de servicii de acces la puncte fixe activi pe piață a rămas relativ constant:

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
90,2%	89,4%	89,1%	89%	89,4%	89,6%	89,5%	89,4%

Lipsa unei piețe vibrante, precum și poziția consolidată și durabilă a S.A.”Moldtelecom” atât în funcție de numărul de abonați, cât și în funcție de venituri, sugerează că piața în starea sa actuală nu tinde către concurență efectivă și nu prezintă indici cu privire la intensificarea concurenței.

Potrivit p.57 al Regulamentului cu privire la identificarea și analiza pieței stabilește că la efectuarea analizei pieței nr. 55/2008, Agenția va estima evoluțiile viitoare în structura și în funcționarea pieței relevante, pe baza condițiilor existente pe piață. Agenția va stabili dacă piața prezintă sau nu caracteristici care să determine evoluția acesteia către o concurență efectivă, adică dacă lipsa concurenței efective este pe termen lung, luând în considerare evoluțiile presupuse sau previzibile ale pieței pe o perioadă rezonabilă de timp. Durata acestei perioade va reflecta caracteristicile specifice ale pieței și data preconizată pentru efectuarea următoarei analize a pieței relevante de către Agenție. Agenția va lua în considerare informația privind situația anterioară în cazul în care această informație este relevantă pentru evoluțiile pieței în viitorul previzibil. Constatăm că astfel de estimări nu sunt prezentate de către ANRCETI în analiza supusă consultărilor publice.

Semnalăm faptul că concluziile ANRCETI din actuala analiză de piață aferente criteriului 2 din ”testul celor trei criterii”, tendința spre concurență efectivă, creează confuzie, deoarece sunt contrar opuse concluziilor deduse de Agenție în analizele efectuate în Iterațiile anterioare, cu toate că situația pe piața relevantă a rămas neschimbată.

Cu referire la justificarea măsurii de excludere a pieței 1 din lista

telefonie fixă (în funcție de venituri și de numărul de abonați la telefonia fixă), totuși în valori absolute majoritatea indicatorilor prezentați în analiză înregistrați pe piața de telefonie fixă în general și cei ai S.A.”Moldtelecom” în particular au înregistrat scăderi semnificative în ultimii 10-12 ani. Aceste scăderi au rezultat din presiunea concurențială între tehnologii, astfel fiind demonstrat efectul de substituibilitate a serviciilor de telefonie fixă cu serviciile de telefonie mobilă, efect care va avea loc și în continuare.

Mai mult, ANRCETI a constatat că în ultimii ani inclusiv și aplicațiile OTT exercită presiuni concurențiale directe tot mai mari asupra serviciilor de telefonie fixă, efect care de asemenea va continua odată cu expansiunea în continuare a serviciilor de acces fix și mobil în bandă largă, a creșterii penetrării smartphone-ilor, popularizării de mai departe a aplicațiilor online etc.

Astfel, luând în considerare eșuarea testului ”celor trei criterii”, ANRCETI a ajuns la concluzia că piața 1 nu mai este în continuare susceptibilă reglementării preventive, iar S.A.”Moldtelecom” nu mai deține putere semnificativă pe piața produsului și, prin urmare, ANRCETI urmează să retragă

<p>piețelor relevante, ANRCETI deduce ca argument reducerea drastică a listei piețelor relevante potrivit formei actuale a Recomandării CE din 9 octombrie 2014 (2014/710/UE), care se limitează doar la 2 piețe. Astfel, ceea ce ține de piața accesului la un punct fix în majoritatea statelor UE această piață nu mai constituie piață relevantă care poate face obiectul unei reglementări ex ante, decât în situația în care există condiții naționale specifice de natură legală sau economică care justifică devierea de la Recomandarea CE. Suntem forțați să atragem atenția ANRCETI că, reglementările UE spre care se tinde este o practică generală și îndelungată a autorităților de reglementare din Uniunea Europeană, inclusiv dereglementarea serviciilor de acces furnizate la puncte fixe s-a bazat, nu în ultimul rând, pe cotele de piață ale furnizorilor, foști monopolști, care pe parcurs au înregistrat cote de piață în continuă și constantă scădere. Spre exemplu, în România, obligațiile impuse Romtelecom S.A. pe piața de acces la puncte fixe pe piața cu amănuntul au fost retrase când piața relevantă a înregistrat tendințe spre concurență efectivă și puterea de piață a societății în funcție de numărul de abonați era de circa 53,3%, aceasta fiind una din cele 3 țări care în a. 2014 – anul aprobării Recomandării 2014/710/UE – care aveau dereglementată piața accesului la un punct fix.</p> <p>Ce ține de tarifele cu amănuntul practicate de Moldtelecom, care nu sunt orientate la costuri și generează pierderi pentru companie, notăm că ANRCETI a avut întregul instrumentar pentru reglementarea tarifelor pe piața cu amănuntul (piața 1) astfel încât să evite aceste consecințe nefaste.</p> <p>Adițional la cele expuse mai sus, consemnăm că Programul de elaborare a actelor normative pentru anul 2023 aprobat de ANRCETI prin Hotărârea nr. 55 din 30.12.2022 nu prevede Analiza Pieței 1, revizuirea și modificarea obligațiilor speciale preventive impuse furnizorului S.A.”Moldtelecom”.</p> <p>Având în vedere cele sus invocate, precum și ținând cont de faptul că</p>		<p>obligațiile speciale preventive impuse anterior în sarcina companiei și să excludă piața respectivă din anexa la Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 85/2009 privind definirea listei piețelor relevante de rețele și/sau servicii de comunicații electronice.</p>
--	--	---

	<p>obligațiile impuse S.A.”Moldtelecom”, în calitate de furnizor cu putere semnificativă pe piețele relevante, au ca scop de a contribui la crearea unui mediu competitiv pe piață prin asigurarea accesului la rețelele și serviciile de comunicațiile electronice, prin facilitarea intrării pe piață a furnizorilor alternativi de telefonie fixă; crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea și extinderea serviciilor prestate de către acești furnizori; a transparenței; neadmiterea discriminării; stabilirea unor tarife orientate la costuri și ținerea evidenței contabile separate în cadrul activității interne de gestiune; luând în considerare tendințele tehnologice și preferințele utilizatorilor finali prin care utilizarea principală a accesului la un punct fix nu constituie telefonie; proliferarea ofertelor comerciale de convergență între serviciile furnizate prin rețele fixe și mobile (oferte care sunt oferite de jucători integrați atât pe orizontal, cât și pe vertical, pe piețele de telefonie fixă și mobilă), solicităm, neexcluderea pieței din lista piețelor relevante și menținerea obligației de stabilire a obligației de stabilire a tarifelor orientate la costuri.</p> <p>În speranța luării în considerare a comentariilor și recomandărilor formulate de StarNet Soluții rămâne la dispoziția Agenției pentru eventuale clarificări în scopul identificării unor măsuri de reglementare oportune și echilibrate.</p>		
	<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale</p>		
<p>1.</p>	<p>La proiectul de Hotărâre a Consiliului de Administrație al ANRCETI privind retragerea măsurilor de reglementare preventivă a pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la un post fix din rețeaua publică de telefonie (Piața 1), prin care se retrage, din data de 01.07.2023, obligațiile speciale preventive impuse în sarcina S.A. „Moldtelecom” prin H.C.A. al ANRCETI nr. 12 din 25.05.2012, este necesar de completat Nota informativă la proiect cu argumente, care ar confirma că retragerea</p>	<p>Nu se acceptă</p>	<p>Art. 85 alin. (1) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 stipulează că Accesul la serviciul universal este dreptul tuturor locuitorilor Republicii Moldova de a beneficia de setul minim de servicii de comunicații electronice de un anumit nivel de calitate și la prețuri accesibile, independent de amplasarea</p>

	<p>acestor obligații preventive în legătură cu puterea semnificativă pe piața nu va afecta dreptul tuturor locuitorilor Republicii Moldova, specificat în art. 85 alin. (1) din Legea nr. 241/2007 de a beneficia de setul minim de servicii de comunicații electronice de un anumit nivel de calitate și la prețuri accesibile, independent de amplasarea lor geografic.</p>	<p><i>lor geografică.</i></p> <p>Menționăm că nici un furnizor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului nu este desemnat în calitate de furnizor de serviciu universal.</p> <p>Cu toate acestea, ANRCETI a menționat în Analiza de piață supusă consultării publice că pentru utilizatorii finali serviciile de telefonie mobilă este o alternativă viabilă pentru serviciile de telefonie fixă, primele substituindu-le pe acestea, astfel că utilizatorii finali pot opta oricând pentru serviciile de telefonie mobilă prestate de cei trei furnizori mobili la tarife din ce în ce mai accesibile pentru utilizatori.</p>
--	---	---

Director adjunct ANRCETI

Silvia BOJOGA